

vinding fortsætter. Vi står dermed i en situation, hvor der er et samfundsmæssigt behov for en øget indsats på miljøområdet. Dette behov kan og bør stimuleres ved erhvervspolitiske initiativer, der sammenkobler miljøtiltag med forsknings- og udviklingsprojekter.

Ud fra en sædvanlig betragtning bliver reguleringer på miljøområdet kun set som en begrænsning af virksomhedernes udfoldelsesmuligheder. En række nyere undersøgelser, blandt andet foretaget af Industriministeriet, viser, at en sådan opfattelse ikke er dækkende for, hvad der i virkeligheden sker, når staten regulerer på miljøområdet.

Det viser sig, at reguleringer på miljøområdet ofte giver anledning til udvikling af nye produktionsmetoder m.m. i virksomhederne, og at disse teknologiske nyudviklinger ofte giver anledning til en styrkelse af virksomhedernes konkurrencemæssige position, da de er i besiddelse af en viden, som konkurrenterne ikke har. Ved at benytte traditionel regulering i kombination med incitamenter til produktudviklingsaktiviteter initieres der ofte nye metoder i virksomhederne, der giver en førerstilling i den internationale konkurrence. Eksempler på, at dette er tilfældet, findes blandt andet inden for høreapparat-, medicinal- og teleindustrien. Det skal i denne sammenhæng nævnes, at en række lande, bl.a. USA og Japan, med held har benyttet sig af den kombination af offentlige påvirkningsmuligheder og virksomhedernes initiativ, som der foreslås taget i anvendelse i nærværende programforslag.

Der er altså gode politiske grunde med hensyn til teknologiudvikling og konkurrenceevne for at gå i gang med etablering af udviklingsprogrammer på områder, hvor der er udekkeede samfundsmæssige behov.

Men det primære er, at miljøet tilgodeses. Det er bekymringen for ødelæggelse af vore omgivelser, der er det centrale for dette programforslag. Aktiviteterne skal koncentrerer om de områder, hvor der er de største behov for forureningsbekæmpelse, og ikke om de områder, hvor de kortsigtede konkurrenceevne-effekter er størst. Ligeledes må programmet ikke give anledning til, at nødvendige miljøpolitiske tiltag bliver udskudt, indtil dansk teknologi er udviklet.

En ny undersøgelse foretaget af M. E. Porter fra Harvard School of Economics viser, at Danmark står specielt godt rustet, når det drejer sig om udvikling og ibrugtagning af miljøforbedrende produktioner og produkter. Vi er altså i Danmark med i førergruppen, når det drejer sig om miljøteknologi. Vi skal derfor ikke på dette område til at indhente et teknologisk efterslæb, men kan i stedet for koncentrere os om at

forbedre vores viden og kunnen til gavn for primært miljøet og sekundært betalingsbalancen.

Under Miljøministeriet eksisterer i dag et udviklingsprogram for renere teknologi med en programbevilling på 50 mio. i alt over tre år. I dette program sættes der fortrinsvis på indsamling af informationer, branche- og teknologiundersøgelser samt forsøgs- og demonstrationsaktiviteter. Det vil sige, at dette program i modsætning til det her foreslåede ikke sætter så megen fokus på selve udviklingen af renere teknologier. Endvidere må det antages, at et program på 50 mio. fordelt på 3 år, der samtidig har sin hovedvægt lagt på informations-, undersøgelses- og demonstrationsaktiviteter, bl.a. på genbrugsområdet, har en begrænset effekt på virksomhedernes konkrete teknologiudviklingsaktiviteter, når det sammenholdes med Industriministeriets erhvervsstøtteordninger, der årligt beløber sig til ca. 1 mia. Der er derfor behov for en yderligere indsats for at fremme overgangen til renere teknologier, ligesom der er et behov for at anvende midler til målrettet teknologiudvikling.

Bemærkninger til de enkelte punkter

Ad 2

Målet for udviklingsprogrammerne er at opnå en forbedring af miljøet samtidig med, at der opbygges et slagkraftigt miljøindustrielt kompleks.

Der skal nedenfor nævnes en række eksempler på, hvor der er såvel miljømæssige behov som samfundsmæssige muligheder ved igangsættelse af konkrete udviklingsprojekter.

Et første eksempel er udvikling af teknologier, der kan forbedre kvaliteten af miljøundersøgelser med mindre fartøjer i kystnære lavvandede områder. Sådanne miljøundersøgelser kan straks sælges i Danmark og senere til lande med lignende kystforhold.

Et andet eksempel er udvikling af spildevandsrensningsteknologi. Udvikling af teknologi til genindvinding af næringsstofferne fra det frarensede slam, herunder udvikling af metoder til udskilning af tungmetaller fra slammet. Derved kan importen af næringsstoffer til jordbruget mindskes. Teknologien kan senere eksporteres.

Et tredje eksempel er udvikling af miljøvenlige produkter og materialer. Udviklingsindsats med henblik på at give danske virksomheder et teknologiforspring som f.eks. ved miljølovgivning omkring alkydmaling.

Et fjerde eksempel er ny teknologi til indvinding og oparbejdning af råstoffer i overensstemmelse med industrielle og miljømæssige interesser. Herved